

HORNARUL

Organul de specialitate al Uniunii Regnicolare a Măestrilor Hornari din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș
Az Erdélyi, Bánáti, Körösvölgyi és Máramarosvidéki Kéményseprőmesterek Országos Egyesületének Szaklapja
Fachblatt des Landesvereines der Rauchfangkehrermeister Siebenbürgens, des Banates, der Krischana u. Maramuresch

Redacția - Szerkesztőség - Redaktion: Redactor responsabil - Felelős szerkesztő - Verantwortlicher Redakteur

CLUJ,

LADISLAU PAPP

Calea Reg. Ferdinand II.

Colaborator - Társszerkesztő - Hilfsredakteur: **COLOMAN PLATZ**

Editor-Proprietar: Uniunea Regnicolară
Laptulajdonos: Az országos egyesület
Blatt-Eigentümer: Landes-Verein

Inchiderea anului

Poate că ar fi fost mai bine să întitulez aceste cuvinte de închidere cu un titlu mai riguros, la ceace m'ar putea îndemna multe împrejurări. Însă renunț la aprecierea strictă, chiar din cauza mea proprie, fiindu-mi de ajuns a vedea starea tristă. E de ajuns, că luptăm noi aici, în centru, nu mai putem expune situația noastră batjocurii din partea acelor, cari au provocat-o cu dezinteresul lor bătător la ochi! Însă aici îmi aduc aminte de cuvintele spalmitului: „Au ochi și nu vor vedea, — au urechi și nu vor aude...!” Așa este, deoarece au urechi, și nu aud, fiindu-le mai plăcute cuvintele distrugătorilor, ca vocea celor ce se luptă pentru dreptate cu armele dreptății. Nu văd lupta de devastare a acelor ce nizuesc a suprima conștiința, a paraliza puterea și a nimici singurul adevăr. Nu aud plânsetul văduvelor și orfanilor, nu văd tragedia unor familii! Nu aud și nu văd, căci au uitat chiar și cele mai elementare obligațiuni ale lor...

Am ajuns la sfârșitul anului 1927. Cu acest an însă dispar toate ce le-am visat, anul care poate face mărturie de munca construirii, trebuie să vadă și destrucția...

Nu avem nici un dubiu, că situația materială critică a contribuit la nașterea situației de azi, însă trebuie să arătăm, cum că nu găsim nici o scuză pentru cei ce s'au arătat dezinteresaji de cauza Uniunii noastre. Acel membru, care ne datorează cu cotizațiile încă din anul 1926, în 1927 nu a putut plăti, având restante duble, care în anul 1928 se înmulțesc. Însă sunt convins, că acelaș membru ar fi avut prilej să verse datoria sa în rate mici, nesimțitoare pentru gospodăria sa, însă de o eminentă importanță pentru Uniune.

În acest an, când am nădăjduit de a putea vedea fructele muncii noastre, când am început opera noastră, am văzut contrarul: dezastrul, scăderea, dezinteresul. Cei ce mai au credință,

poftescă să examineze starea materială a Uniunii, planurile eșuate, cassa goală...

Acestea sunt impresiile cu cari închidem anul vechiu. Acestea sunt ideile cu cari salutăm anul nou. Credem însă că sărbătorile înălțate ale Sfântului Crăciun va aduce lumină întru întunecimea sufletelor, ca anul nou să ne găsească în muncă nouă, pentru viitor, pentru familiile noastre!

L. P.

Évzáró

Talán jobb lett volna ennek az évzárónak azt a címet adnom, „Tetemrehivás” s felidézmem mindazt a sok szerencsétlen körülményt, ami erre késztet. Isten tudja, hogy csak magam miatt nem teszem, mert elég nekem ezeket a szomorú álláspontokat látnom, nem akarom őket mások elé is rögzíteni: guny tárgyául a közönyösöknek és szomoruságul a lelkiismereteseknek. Elég nekünk itt a központban küzdenünk; minek az egyesület mai helyzetét prédául odaadni azoknak, akik a mai helyzetet nemtörődemségükkel, vonakodásukkal, kárhozatra méltó közönyükkel felidézték!?

Eszembe jut a zsoltár jóslata: „Szemeik vannak és nem fognak látni, — füleik vannak, és nem fognak hallani...!” S bekövetkezett! Szemeik vannak és nem látnak, füleik vannak és nem hallanak, mert kedvesebb a rendbontók szava, mint a tapasztalás feyverével küzdő igazak pusztában elhangzó hangja. Pedig jaj azoknak, akik hozsánnát kiáltanak s táborba gyűlnek azért, hogy az Erőt megbénítsák, az Igazságot elfojtsák s a Lelkiismeretet elnémítsák! Jaj azoknak, akiket nem hat meg az özvegyek és árvák elcsukló zokogása, annyi szépreményü család tragédiája! De főként jaj azoknak, akik a közéletben a saját érdekeik ellenségeivé szegődnek. s megfélemedeznek legelemibb kötelezettségeikről!

Mert az 1927. év haldoklik, s vele együtt haldoklik mindaz, ami szép, jót, nemeset megálmodtunk, amiért törtük magunkat s amiért

küzködtünk. Az az év, amely tanja volt az építés nehéz munkájának, csaknem tanuja lett a rombolásnak is. Egyedüli várunk ingadozóban, nem lehet tudni, melyik pillanatban válik végzetessé...

Nem tagadjuk, a jelenlegi kritikus gazdasági helyzet is nagyban hozzájárult ahhoz a bomlási tendenciához, aminek minden hátrányából része van egyesületünknek, de viszont egyesületünk vezetősége volt vakmerő azt hinni, hogy az anyagi válság közelebb hozza egymáshoz ugyanannak a sorsnak részeseit, nehogy a gyengülő erők fölött elhatalmasodjanak a bajok. De nem így történt. Az idén, amikor azt hitük, hogy végre a legcélravezetőbb utra térhetünk, amikor nyíltan szembeszállhatunk azokkal, akik létjogoságunkat nem igen akarják elismerni. S épen akkor, mikor kezdenők látni munkánk eredményét: a tagok egy nagy részének nemtörődömsége, helytelen számítása, ridegsége, közönye az anyagi tönk szélére juttatja az egyesületet. Miért? S ezerszer egymás után szeretném a világba kiáltani: Miért? Jőjenek azok, akik ezt előidézték és vágják a szemükbe, hogy mi kifogásolni valójuk van azon, hogy létüket, jövőjüket, családjuk boldogulását akarjuk biztosítani?

Ime, ez az, amivel az ó-év végén, az új év küszöbén köszönhetjük tagjainkat. Szeretnők azt a tátongó úrt, ami az egyesület és a tagok közé ékelődött, áthidalni. Szeretnők a kételkedők nyílt szavait hallani, — szeretnők látni ugyanannak a lelkesedésnek a megnyilvánulását, ami három évvel ezelőtt hevítette a sziveket.

Milyen egyszerű a probléma, az a probléma, ami az anyagi erőnket kimerítette! Milyen egyszerű számtani művelet kell ennek a megmagyarázásához! Ime a példa, bár kissé durva jelmezbe öltöztetve: N. N. tagunk 1926. év második felére nem tudta tagdíját befizetni. — 1927-ben ez már egy egész évi díjjal szaporodott, — 1928-ban még több lesz a hátralék, s ugyanannyival kevesebb lesz a fizetési lehetőség. Ez a durva jelmez, amibe a számtani részt öltöztetjük. Az azonban nem jutott eszébe hátralékos tagunknak, hogy esetleg kisebb részletekben törlessze hátralékait, mért hiszen az adminisztrációhoz pénz kell, nem pedig üres ígéretek, amelyeknek a beváltásához mind kevesebb és kevesebb a remény! Azok a kis részletek, — Uram Isten! — mennyire nem érintették volna a tagtársak költségvetését, de ezzel szemben mennyire elősegítették volna az egyesület ügyét! Ha azok a részletek csupán száz leicenként folytak volna be, ma már nem volna egyesületünk abban a helyzetben, amelyben van.

Azonban hagyjuk a már sokszor elsírt

panaszokat. Nem vezethetnek és nem vezetnek azok célra mindaddig, amíg a belátás nem győzedelmeskedik a körülményeken, s amíg esetleg a sors kemény leckében nem részesíti azokat, akik jólétükben, vagy közönyükben megfeledeztek saját maguk iránti kötelezettségekről.

Addig pedig kívánom, hogy a karácsonyi ünnepek csendes és meghitt magasztossága szálljon a lelkekbe, derítsen fényt oda, ahol a sötétség kezd elhatalmasodni, hogy ezáltal az új év új munkában, új reményekben és új erőben találjon bennünket, családjaink, iparunk javára és boldogulására!

P. L.

Jahresschluss

Viel eher hätte diesem Artikel der Titel „Bahrgericht“ gegeben werden und hätte alle unglücklichen Umstände anführen müssen, die mich zu dieser Aeusserung zwingen. Gott weiss, dass ich dies nicht mir zuliebe tue, da es mir genügt, diese traurigen Umstände zu sehen, ich will diese nicht auch anderen darbieten: den Gleichgültigen zum Spott, den Gewissenhaften zur Trauer. Es genügt, dass wir im Ausschuss kämpfen. Weshalb die Lage des Vereines denjenigen vorwerfen, die mit ihrem gleichgültigen Benehmen den Verein in jene Lage brachten, in welcher er sich heute befindet? Mir fallen die Worte des Psalmes ein: „Sie haben Augen und werden nicht sehen, — sie haben Ohren und werden nicht hören...!“ Und es hat sich erwiesen! Sie haben Augen und sehen nicht, — sie haben Ohren und hören nicht, denn das Wort der Zerstörer ist ihnen viel lieber als die Stimme derjenigen, die für die Wahrheit fechten. Wehe aber denjenigen, die sich versammeln, um die Kraft zu zerstören, die Wahrheit zu vernichten und das Gewissen zu töten! Wehe denjenigen, die das Schluchzen der Witwen und Waisen nicht hören, die Tragödien so vieler hoffnungsvoller Familien nicht sehen! Aber hundertmal wehe denjenigen, die im öffentlichen Feind ihrer eigenen Interessen geworden sind und ihre wichtigsten Verpflichtungen vergessen haben!

Denn das Jahr 1927 ist im Sterben und mit ihm stirbt alles, was wir nur Schönes, Gutes, Edles geträumt haben, wofür wir gearbeitet und gekämpft haben. Das Jahr, welches Zeuge der schweren Bauarbeit war, musste auch die Verwüstung sehen. Unsere einzige Burg ist im zusammenstürzen und wir können nicht wissen, welcher Augenblick verhängnisvoll werden kann!...

Wir leugnen nicht, dass auch die finanzielle Lage viel dazu beigetragen hat, diese

Tendenz hervorzurufen, deren Nachteil sehr empfindlich für unsren Verein ist, jedoch war der Ausschuss unsres Vereins so tollkühn zu glauben, dass die materielle Krise die Leidensgefährten einander näher bringt. Nicht so aber ist es geschehen. In diesem Jahre, eben als wir den zweckmässigsten Weg betreten können, dass wir denjenigen offen die Stirne bieten können, die unser Recht zur Existenz nicht anerkennen wollen. Und eben als wir den Erfolg unsrer Arbeit zu sehen beginnen, bringt uns die Gleichgültigkeit einiger an den Rand des Ruin. Warum? Und wir möchten hundertmal in die Welt hineinrufen; warum? Mögen diejenigen kommen, die das verursacht haben und uns ins Gesicht werfen, was sie daran zu tadeln haben, dass wir ihre Zukunft, die Existenz ihrer Familien sichern wollen?

Dies ist der Gruss, den ich zum Schlusse des alten und zu Beginn des neuen Jahres darbieten kann. Und das Problem, welches mich rechtfertigt, ist sehr einfach zu lösen. Wir haben rückständige Mitglieder noch vom Jahre 1926, hiezu kam das folgende Jahr, die Rückstände vermehrten sich und in 1928 werden diese sich verdoppeln, hiemit aber wird sich auch die Zahlungsmöglichkeit verringern. Hat aber das betreffende Mitglied daran gedacht, in solch kleinen Raten zu zahlen, welche die Familien entbehren können, demgegenüber aber wäre dem Verein geholfen worden!

Lassen wir aber die so oft verklungenen Klagen! Diese können uns nicht zum gewünschten Zwecke führen, bis eine bessere Einsicht nicht siegt, oder bis das Schicksal diejenigen nicht hart prüft, die sich selbst vergessen haben.

Bis dahin aber wünsche ich, dass die hl. Weihnachtsfeiertage Licht in die Dunkelheit bringen, damit uns das neue Jahr mit neuen Kräften findet, zum Wohle unsrer selbst und unsrer Familien!

L. P.

Háromszéki állapotok

Hosszu évek óta vajudó tűzrendészeti állapotaink arra indítottak bennünket, hogy küldöttiségileg keressük fel a megyei prefekturát. Itt a subprefektus ur fogadott igazán a legszívélyesebben, aki panaszainkra arról biztosított, hogy a régi vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet most is érvényben van s hogy azt a közigazgatási fórumok respektálni tartoznak. Sőt panaszainkra ellátott atyai tanácsaival is. Erre a biztató bánásmódra felkerestem a járási szolgabíró s megkértem, utasítsa a községek előljáróságait, hogy a tűzrendészeti vizsgálatból és kéményseprésből eredő díjainkat közigazga-

tási uton hajtsák be. Megjegyeztem azonban, hogy ha ez egyéni nézetével ellenkeznek, engem tudatni sziveskedjék, hogy ellene felebbezéssel élhessek. A válasz nagyon kategorikus volt: a tűzrendészeti vizsgálatot nem ismeri el ipari tevékenységnek, ezért díj nem szedhető. Így jogos követelésünk holtpontra jutott.

Ismételten panaszra mentem, ugyancsak személyesen s ugyancsak eredménytelenül. Látva, hogy a szolgabíró nem hajlandó elismerni szabályrendeletileg biztosított jogaimat, jelentést tettem s fogok tenni mindaddig, míg beigazoldik, hogy van-e létjogosultsága az olyan rendelkezésnek, amelyet a felettes hatóságok elismernek ugyan, de a végrehajtó közegek nem hajtanak végre s ezzel a kéményseprő eminens érdekeit veszélyeztetik. Ha pedig az ellenkezője bizonyulna be, én félreállok s bevárom, amíg a kartársak összessége fog arra a meggyőződésre jutni, hogy jogaink elismertetése csak vállvetett harccal érhető el s ekkor talán a többivel együtt én is célhoz jutok.

A központi vezetőséghez több ízben fordultam panasszal s az egyesület átirattal is, fordult megyénk prefekturájához s igyekezett érdeklünkben eredményt elérni. S ezzel kapcsolatban magamévá kell tennem mindazt a panaszt, ami a „Hornarul“ hasábjain a tagok részvétlensége miatt elhangzott. Igaz, hogy magam is egy év óta csak vegetálok s így tudom, hogy mit jelent az anyagi erő hiánya, de ennél fogva tudom azt is, mit jelenthet az egyesületre nézve az a meg nem bocsátható hiánya az érdeklődésnek az egyesület irányában, mely a tagok részéről mindjobban megnyilvánul. Így nem is csoda s nem róható fel a vezetőség hibája gyanánt, hogy annyi ember ügyét-baját nem tudja kellőképpen elintézni, épen azért, mert még tehetősebb tagtársaink sem tesznek eleget kötelezettségüknek. Nem várunk mi elhagyatottak anyagi segítséget módosabb kartársainktól, csupán arra kérjük, hogy tegyenek eleget kötelezettségeiknek az egyesülettel szemben s ezzel tegyék lehetővé az egyesületnek, hogy a szegény kartársakért is tegyen lépéseket, értünk, akiknek az egyesület talán gyakrabban eszünkbe jut...

Panaszaimmal gyakran felkeresem a vezetőséget, s ezzel csupán benső ragaszkodásomat fejezem ki az egyesület iránt. Ezt a vezetőség is belátja talán. De a szunnyadó, anyagi babérokon pihenő és jégbe fagyott közönyt mutató kartársakat figyelmeztetem: ahányat felfelé fordul a kerék, ugyanannyit fordul lefelé is! Ha a sors kedvező szelétől hajtva vitorláznak a boldogulás felé, de ez még nem jelenti a végleges megállapodottságot, mert a „ma“ fénye nem véd meg a „holnap“ árnyától. Ezért én

nem azonosíthatom magam az önző, telt gyomru filozófusokkal, akik jóllakottan hallgatják a mások gyomrának korgását. Pedig egyazon sárból gyurt bennünket a Teremtő, csupán a felszín alakja más, csupán jelszavaink különböznek egymástól, mert míg a közömbösek az utca számára hangoztatják elveiket, addig mi, szegények, de megfontoltabbak, jövőbe látóbbak, fizetünk és tovább is rendületlenül bizunk az egyesületeiben és hiszünk az egyesülés erejében.

Kézdivásárhely, 1927 december hó.

Labos Mátyás

Fenti cikket őszinte hangjáért is érdemes volt leközlönnünk. Cikkíró kartársunk kijelentéseit nincs miért szépítenünk, mert — sajnos — igaza van. Csupán egy tekintetben téved. Abban ugyanis, hogy azt hiszi, miszerint azokat, akik elhidegültek, bármilyen meggyőződésből fakadó szóval is fel lehet rázni abból a közönyből, amely aláássa minden igyekezetünket és fáradozásunkat. Ha minden tagtársunk úgy gondolkoznék, mint cikkíró, s legnagyobb anyagi gondjai közepe sem feledkezik meg arról a testületről, mely érte van, talán másképpen állanánk. De így . . . !

Tariful colegilor din Alba de jos

Mihez tartás végett alább közlöm a megyei prefektúra által jóváhagyott új díjszabást. — Taxele pentru hornărit în întreg județul Alba cu excepția comunelor urbane, se statoresc după următorul tablou:

Grupa I.

1. Măturarea unui coș țilindru ordinar aflător în parter. 5 lei.
2. Prețul unei curățiri a canalelor de perete după fiecare metru 3 lei.
3. Pentru curățirea prelungirilor de coșuri se va plăti de fiecare metru 1 leu.
4. Pentru arderea de o singură dată a unui coș ordinar (ce se poate urca) sau coș țilindru fără paie se va plăti dacă este coș de clasa I. 12 lei.
- După fiecare clasă următoare 3 lei.
5. Pentru curățirea coșurilor fabricilor (dacă aceasta curățire se face la timpul indicat în §-ul 8 a regulamentului) după curățirea de o singură dată și pe metru se va plăti 6 lei.

Grupa II-a

1. Curățirea unei mașini de fier sau căramizi cu 1 sau fără cuptor 6 lei.
2. Costul curățirii unei mașini de fier sau căramizi cu 2 cuptoare 10 lei.
3. Costul curățirii unei mașini de fier sau căramizi cu 3 cuptoare 15 lei.
4. Costul curățirii unei mașini de fier sau căramizi cu 4 cuptoare 25 lei.

5. Curățirea unei mașini de fier de încălzit în cameră 8 lei.
6. Mașina Meidinger sau care așa mână cu aceasta 10 lei.
7. Sobă de cărămidă 25 lei.
8. Mașină de baie cu 1 țevă 10 lei.
9. " " " " 2 țevi 15 lei.
10. Curățirea cuptoarelor de încălzit 8 lei.
11. Pentru curățirea și arămirea țevilor ce conduc fumul și care trec peste lungimea de 1 metru se va plăti de metru 2 lei.
12. Canalele de fum ale brutăriilor se vor mătura pe metru 4 lei.
13. O locuință încălzită prin calorifer, construcția acesteia fără canal de fum se va curăți pentru 30 lei.
14. Mai multe locuințe prin calorifer, construcția acesteia fără canal de fum se va curăți de o singură dată pentru 50 lei.

Grupa III.

1. Pentru curățirea unui horn de lut 4 lei.
2. Pentru controla făcută pe baza §-lui 4 din Statut. Jud. Nr. 756/1912 (V. Monit. Of. jud. Alba, pagina 16) 1 leu.

Tekintettel arra, hogy fenti díjszabással kapcsolatos eljárásokat dr. Ion Victor Vancea nagyenyedi ügyvéd ur eszközölte, ennek költségei fejében minden megyei tagra 200 lei esik. Kérem a tagtársakat, hogy ezeket az összegeket akár hozzám, akár fenti-nevezett ügyvédhez juttatni sziveskedjenek. *Borsitzky Mihály* Uioara.

A marosmegyei szindikátus. Szerkesztési technikai okokból a marosmegyei szindikátus megalakulása annak idején a Hornarulból kimaradt. Midőn ezt a tévedést készséggel reparáljuk, közöljük, hogy nevezett szindikátus Schneidhoffer János elnöklete alatt, Szászrégen székhellyel megalakult. Jegyző Danda István, titkár Veress Mihály, pénztáros Forsch Károly.

A temes-torontáli szindikátus folyó évi augusztus hó 27-én megalakult. Tagjainak száma 23. Elnök Hennert János, alelnök Winkler Lajos, titkár München Ferenc, pénztáros Rehling Antal, jegyző Habertz Antal. — Székhely: Frațelia (Chișoda-Nouă).

Halálozás. Folyó hó 10-én este 8 órakor meghalt *Papp Alajos*, Hantz Károlyné cluji kartársnőnk üzletvezetője, 44 éves korában. Feleségén és árváján kívül nagyszámu rokonság gyászolja. Nyugodjék békében!

Két tisztességes fiatal segéd állást kaphat kerületi munkára. — Fizetés 1200 lei és teljes ellátás. — Cim a kiadóban.

Megbízható segédet keresek. 33 községem van. Belépés január 1. Állandó munka. Fizetés majdnem 2000 lei havonta, teljes ellátás és újévi mellékes. *Brândusan Lajos, Gherla.*